

139 oversiktsstudier om skadevirkninger fra elektromagnetiske felt – og et intervju

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 14.02.2025

Fra databasen til diagnose:funk

Dersom du vil få oversikt over et forskningsområde, så skal du gå til de fagfellevurderte oversiktsstudiene. Det er slike studier som har høyest faglig anseelse. De tar for seg forskningen på et område og vurderer kunnskapsstatus samlet. Enkeltstudiene gir dybdeforståelse, men oversiktsstudiene gir en samlet – og i prinsippet nøytral - vurdering av funnene på feltet.

Fra dagens bloggpost kan du laste ned et utdrag på nær 140 oversiktsstudier fra en database som den tyske forskningsbaserte opplysningsorganisasjonen diagnose:funk [diagnose: radiokommunikasjon] anser å være solide, og som påviser skadevirkninger. Listen er ordnet etter emner og tilrettelagt med norske ledetekster. Den er på snau 30 sider. En slik liste er interessant for enhver som vil sette seg inn i feltet ved å gå løs på oversiktsstudier.

I et intervju som jeg har oversatt til norsk, forteller Peter Hensinger, forskningslederen i diagnose:funk, både om basen og om kampen for å vinne fram med solid kunnskap.

Diagnose:funk har i en årrekke gjennomgått forskningen og publisert omtaler av den. Nå har diagnose:funk tilrettelagt så man kan lete i basen og få referanser og sammendrag – på tysk og engelsk.

Databasen er egnet for dem som vil lese forskningslitteratur, og lese den – og omtaler av den – på engelsk. Utdraget finner du her som PDF: **Diagnose:funk: Systematiske oversiktsstudier av elektromagnetiske felt (EMF) og virkninger på helse og biologi**, databaseutdrag per februar 2025, PDF, 29 sider,

https://einarflydal.com/?sdm_process_download=1&download_id=83456

For den som vil ha forskningsartikler på norsk, eller mer populærfaglige framstillinger skrevet av fagfolk for et større publikum, anbefaler jeg de artiklene og bøkene du finner på <http://einarflydal.com>. (Annet stoff av høy fagligkvalitet finner du praktisk talt ikke på norsk.)

Når det gjelder oversiktsstudier skal du vite at heller ikke de er alltid frie for slagside. Det får vi demonstrert nå om dagen i studie-serien som WHO's lille kontor for ikke-ioniserende strålevern, *The International EMF Project*, har organisert i samarbeid med stiftelsen ICNIRP: Hver eneste av de studiene som hittil er publisert, er bygget opp ved hjelp av utvalgsmetoder som vanskelig kan kalles annet enn forskningsjuks. Slik får de definert bort all forskning som påviser skadevirkninger. Disse studiene er nå kritisert sønder og sammen av fagfolk i ulike fagartikler uten at forfatterne har kunnet svare godt for seg. Det er nettopp noen slike studier Peter Hensinger sikter til i artikkelen du finner under når han omtaler artiklene som det tyske Strålevernet (BfS) og ICNIRP har samarbeidet om. (Flere av dem, og hvordan de jukser, beskrevet i boka Devra Davis: Trådløse skjermer – stråleskadene og tilsløringene av dem, som kom ut høsten 2024 (til salgs i bokhandlere og [HER](#)).

Så selv om oversiktsstudier er det beste man har – i prinsippet, må også de gjennomgå med skjerpet blikk.

Einar Flydal, den 14. februar 2025

Intervju med Peter Hensinger om arbeidet med det vitenskapelige kunnskapsgrunnlaget

Originaltekst: **710 Studien auf der Datenbank EMFData, Interview mit Peter Hensinger zur wissenschaftlichen Grundlagenarbeit**, <https://www.diagnose-funk.org/aktuelles/artikel-archiv/detail?newsid=2174>. Oversatt fra tysk av Einar Flydal den 13.02.2025.

At diagnose:funk kontinuerlig gjennomgår forskningsstudier om mobil- [og annen trådløs] stråling er et unikt kjennetegn ved denne organisasjonen. I januar 2025 nådde databasen et nytt høydepunkt med sine 710 studier. I organisasjonens ledelse er det Peter Hensinger som er ansvarlig for forskningsdelen. Diagnose:funk gjennomførte et intervju med ham for sitt magasin KOMPAKT.

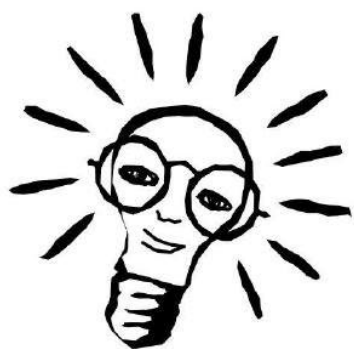
KOMPAKT: 710 studier som viser biologiske virkninger av ikke-ioniserende stråling inngår nå i diagnose:funk sin database EMFData, og av disse har dere skrevet egne vurderinger for 529 av dem. Hvorfor driver dere dette møysommelige arbeidet?

PETER HENSINGER: Helt fra starten har en av hovedpilarene i vårt arbeid vært å evaluere forskningsstatus. Vodafone-sjef Haas sa en gang i et intervju: "Det fins overhodet ingen vitenskapelig baserte studier som påviser noen risiko for helsen." Hvis det hadde vært sant, ville diagnose:funk vært overflødig og vår kritikk ville være grunnløs skremselspropaganda. Resultatene fra studiene legitimerer vårt arbeid, og bevisene har økt fra år til år.

KOMPAKT: Hvordan sikrer dere at tolkningene deres er troverdige? Diagnose:funks oversikt viser at der fins forskere blant medarbeiderne, men ingen av dem er cellebiologer!

PETER HENSINGER: Sosiologen [Ulrich Beck](#) kommer med en sentral uttalelse i sitt standardverk «World Risk Society»: I det kapitalistiske samfunnet er det bare «den opplyste borgeren» som har interesse av sannheten, for i motsetning til mange eksperter er han ikke knyttet til næringslivet og påvirkes ikke av karriereinteresser. Beck beskriver staten som et "legitimeringsorgan" for næringslivets interesser. Demokratiet kjennetegnes imidlertid nettopp av at frivillige organisasjoner og borgerinitiativer kommer med velbegrunnet kritikk av utvikling de ikke ønsker.

Drivkraften bak denne kunnskapen er vanligvis aktivister som er engasjert i helse og miljø. Og heldigvis støttes de av forskere som ikke har interessekonflikter. Slik var det med oss også. For 20 år siden var det en biofysiker med i vårt borgerinitiativ i Stuttgart. Han var kjent med kunnskapsstatus og til og med forsket på den. Blant annet viste han meg veien til at jeg satte i gang et selvstudium i cellebiologi. Resultatet ble brosjyren [„Zellen im Strahlenstress“](#) [«Celler under strålingsstress»].

KOMPAKT: Å forstå denne vitenskapelige debatten er ikke lett, selv for mange aktivister.

PETER HENSINGER: Du må virkelig gå grundig til verks. Vårt vitenskapelige informasjonsarbeid har derfor flere nivåer. Vi setter ut forskningen og vurderingene av enkeltstudier til biologer, som vi betaler for å gjennomgå den og lage vurderinger. Vurderingene deres kan leses i vår [EMFData-database](#) og i [ElectrosmogReport](#), som vi overtok i 2019. Med utgangspunkt i denne informasjonen fra spesialistene jobber vi som vitenskapsjournalister og benytter deres kunnskap i sammendrag i artikler på nettstedet vårt, i pressemeldinger, i serien [Überblick für den Durchblick](#) og i fagartikler. Hva enten det handler om virkningene av stråling på kreft, fruktbarhet, hjernen, insekter eller den nåværende forskningen på Wi-Fi, kan alle dermed finne ut mer, gratis og på en måte som er lett å forstå. Og i serien [Brennpunkt](#) tar vi for oss argumentene til dem som bagatelliserer problemet. Alt dette har nå blitt et unikt kjennetegn og fortrinn ved diagnose:funk. Det er få frivillige organisasjoner (NGOer) som i så stor grad baserer sitt arbeid på vitenskap.

KOMPAKT: Men likevel er det jo ekspertene fra industri, næringsliv og universiteter som får det siste ordet!

Forbundsdagen (foto: Stepro)

PETER HENSINGER: Ja, men deres troverdighet smuldrer opp, også når det gjelder vårt tema. Man må bare ha det helt klart for seg at dette dreier seg faktisk ikke om en vitenskapelig debatt. Bransjen sikrer markedsføringen av sine produkter ved hjelp av gunstige rapporter fra såkalte eksperter og utgir dette for å være vitenskap. Vi har opplevd og fortsetter å oppleve denne tilsløringen fra eksperter når det gjelder asbest, røyking, atomkraftverk, diesel, glyfosat eller, her i Stuttgart, når det gjelder hvordan byen ødelegges gjennom *Stuttgart 21* [et omfattende program for ombygging av byens sentrale

trafikkårer]. For å sikre at arrogante, profittorienterte eksperter har overhøyhet som fortolkere av sannheten, frakjenner Strålevernmyndigheten [Bundesamt für Strahlenschutz, BfS] oss uttrykkelig enhver faglig kompetanse med sin teori om at vi bidrar til "[falsk balanse](#)".

Armin Grunwald, sjefen for Forbundsdagens Kontor for vurdering av følger virkninger av teknologier [Büro für Technikfolgenabschätzung, TAB], oppfordrer derimot til - jeg siterer fra boken hans "Technikfolgenabschätzung" – at vi må "forsvare oss mot å bli styrt av teknokratiske eksperter og [at vi også må] insistere på kravet om at vi må håndtere bruken av produktene som følger av vitenskapelig og teknisk fremgang på demokratisk vis. Det skulle liksom være denne slags slags eksperter som skulle få ansvaret med å "holde tilbake utklekkingen av løsninger som byr på rent teknisk optimalisering". Særlig innen digitalisering [ser vi hvordan det ikke er realistisk].

KOMPAKT: Jo bedre bevis på helserisiko som foreligger, jo større innsats legges ned for å kvitte seg med dem. Dette demonstreres av den nåværende felles pressekampanjen til BfS [det tyske Strålevernet] og ICNIRP med forskningsgjennomganger som liksom beviser at det ikke skulle foreligge noen risiko.

Peter Hensinger

PETER HENSINGER: Også her smuldrer troverdigheten opp, ikke minst på grunn av vårt arbeid. Forskere fra hele verden ber om at disse [forskningsgjennomgangene trekkes tilbake](#). I Forbundsdagens utredning fra TAB om mobilradiokommunikasjon [som diagnose: funk har bidratt til] stilles det tydelig spørsmålstegn ved meningsmonopolet til landets strålevern [BfS] og ICNIRP, og vi kommer med velbegrunnede argumenter for hvorfor dette meningsmonopolet ikke er berettiget. Det heter ordrett: "Således er både det å fastlegge rammeverket for risikovurdering, selve risikovurderingen og beslutningen om hvilke EMF-eksponeringer som fortsatt kan aksepteres, faktisk i sin helhet overlatt til en vitenskapelig ekspertgruppe, ICNIRP." Også interessekonfliktene

til ICNIRP blir tatt opp.

BfS følte seg tvunget til, ikke minst som svar på kritikken fra borgerinitiativer og vårt arbeid, å etablere KTEMF (Kompetansesenter for elektromagnetiske felt) i Cottbus, og dette senteret produserer utelukkende dokumenter som skal imøtegå advarslene. Ved [den 31. EMF-rundebordskonferansen](#) til Bundesamt für Strahlenschutz [BfS] i 2024 uttrykte Kristofer Steinijans (fra telekom) sin takknemlighet på vegne av IT-bransjen for denne beskyttelsen ute på [den sårbare] flanken: "Støtten gitt av initiativet '[Tyskland snakker om 5G](#)' [Dsü5G, et nettsted der forbundsstatens myndigheter reklamerer for 5G] fant vi svært hjelpsomt, særlig til å dempe de små kommunene." Bedre kan man ikke slå fast hvordan Strålevernmyndigheten fungerer som Forbundsstatskontoret for Bekymringsløs Tjenestevillighet.

KOMPAKT: Hvordan finansierer dere denne håndteringen av forskningsstudiene?

PETER HENSINGER: Dette arbeidet har vært mulig takket være medlemskontingenter og donasjoner. Ved et grovt anslag, som omfatter honorarer til diskusjonene om fagartiklene, programmering av databasen og arbeidstiden til våre ansatte, kommer jeg til at vi så langt har investert mer enn en kvart million Euro i det grunnleggende arbeidet. Da er ikke medregnet de tusenvis av frivillige timer som styremedlemmene våre har bidratt med.

Alle som er kritiske til mobiltelefoner nyter godt av dette. Fra i år har vi også begynt å publisere [ElektrosmogReport](#) på engelsk og ønsker å utvide forskningsarbeidet vårt. Derfor appellerer jeg til hver enkelt: Gi oss gjerne et bidrag, slik at vi kan fortsette med dette til tross for våre stramme budsjetter! [Data for bankoverføring: Mottaker: Diagnose-Funk e.V., IBAN: DE39 4306 0967 7027 7638 00, BIC: GENODEM1GLS, Konto: 7027763800. Angi «Beitrag», ditt navn og adresse.]

KOMPAKT: Ærlig talt! Det foreligger så mye godt begrunnet materiale i form av utredninger og dokumentasjon at det er tvingende nødvendig at det utvikles en forebyggende strålevernpolitikk også for undervisningssektoren. Er det ikke frustrerende at det skjer så lite?

PETER HENSINGER: Hvis skaden er åpenbar, vil det skje noe. Dette ser vi i sosiale medier og smarttelefonforbud for barnehager og skoler i mange land. Hysten er over. Skadene som er forårsaket av stråling er ennå ikke synlige nok. Bevisene er der, en føre-var-politikk er påtrengende nødvendig, men politikerne blokkerer fortsatt for det. Dette er hverdagen for de frivillige organisasjonene. Politikere innfører for tiden hurtigbehandlingslover på mange områder for å gjøre miljøskadelige industriprosjekter mulig, ikke bare innen mobilkommunikasjon. Dette handler om profitt. Det krever imidlertid at man puster med magen. Det gjør du bare hvis du er sikker på din sak, også når det gjelder den vitenskapelige legitimitet.

Vi kjenner lobbyens taktikk og argumenter. Vi har analysert dem. Fra våre mange bakgrunnsdiskusjoner med politikere vet vi hvordan bransjefortellingene fungerer i deres sinn: Digitalisering betyr vekst, og vekst er deres credo, uansett hvor ødeleggende den måtte være for miljøet. Og det gjelder også en kognitiv dissonans: for eksempel organiserer smarttelefoner livet, man er avhengig av dem og vinker vekk rasjonelle argumenter. Det fins

to måter å motvirke dette på: De mange aktivistene på bakken må trappe opp sitt opplysningsarbeid, de er multiplikatorene. Og vi trenger flere betalte ansatte som vil informere beslutningstakere enda mer intenst.

KOMPAKT: Takk Peter, det var nok et hint om hvor viktig det er med økonomisk støtte!

---- o ----